

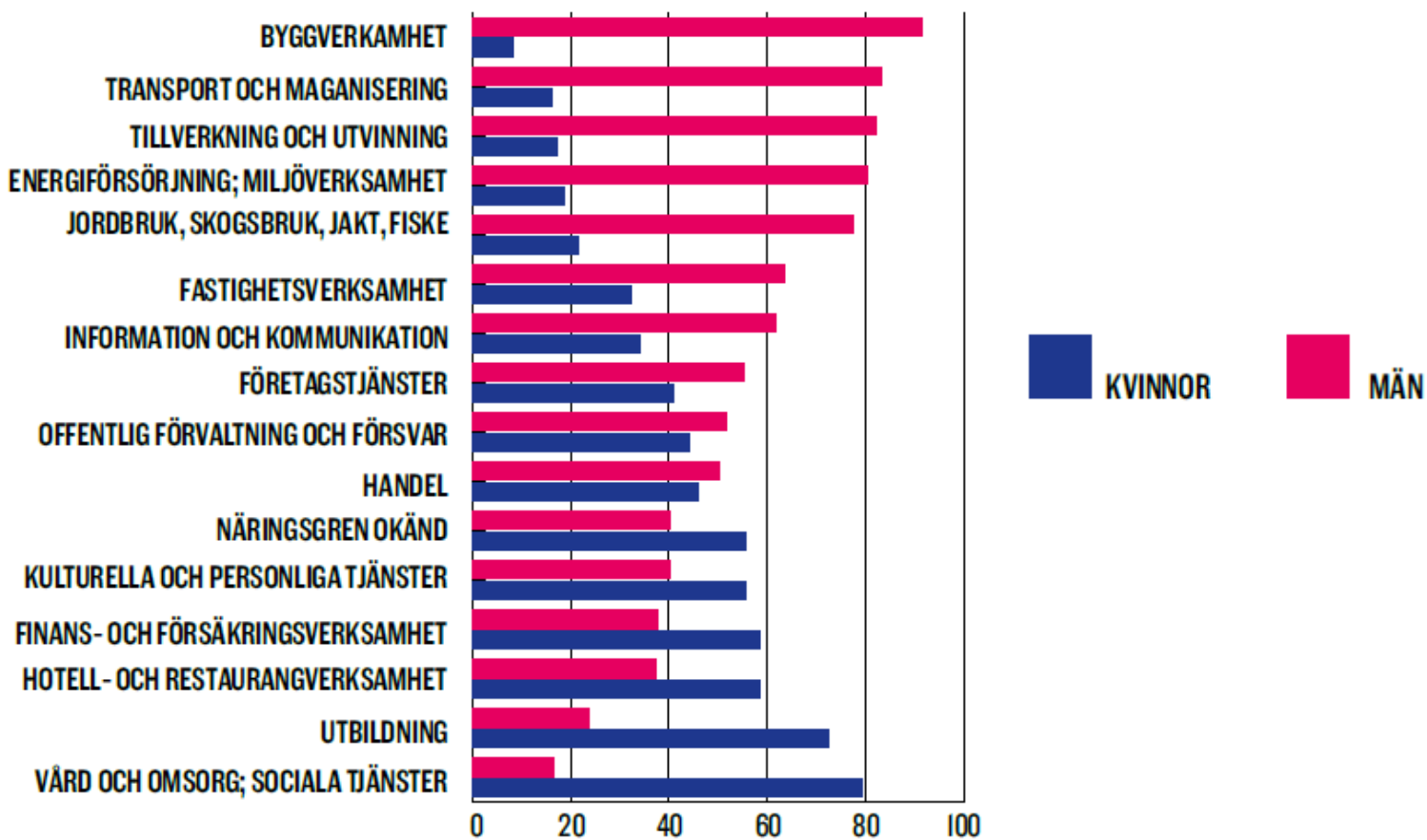
GÅ DIN EGEN VÄG!

För ett mer jämställt Norrbotten där kön inte avgör ungas framtid och fler kan gå sin egen väg och förverkliga sig själva här. Inte någon annanstans.

www.facebook.com/gadinegenvag/ och www.gadinegenvag.se

Könssegregerad arbetsmarknad

*Förvärvsarbetande kvinnor och män efter bransch år 2013.
Norrbottens län, Procent*

Konsekvenser av en könsegregerad arbetsmarknad

- Olika arbetsvillkor för kvinnor och män.
- Löneskillnader mellan kvinnor och män, oförklarlig löneskillnad på 5,8 procent.
- Påverkar pensionen.
- Fler män än kvinnor är chefer.
- ”Glastaket”
- Könsuppdelningen speglas även i företagande.

GÅ DIN EGEN VÄG!

Alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund. (LGR11 §2.6)

Genus och jämställdhet är centralt i skolan, finns i lagmässiga och strategiska ramverk (Skollagen, diskrimineringslagen och i läroplaner) som skolan ska förhålla sig till.

Baserar sig på Sveriges jämställdhetspolitik och det övergripande målet: kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Jämställdhetspolitiska delmål

1. En jämn fördelning av makt och inflytande
2. Ekonomisk jämställdhet
3. Jämställd utbildning
4. Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet
5. Jämställd hälsa
6. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Jämställdhetspolitiska delmål

3. Jämställd utbildning

Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.

Examinerade från yrkesprogram i Norrbotten läsåret 2016

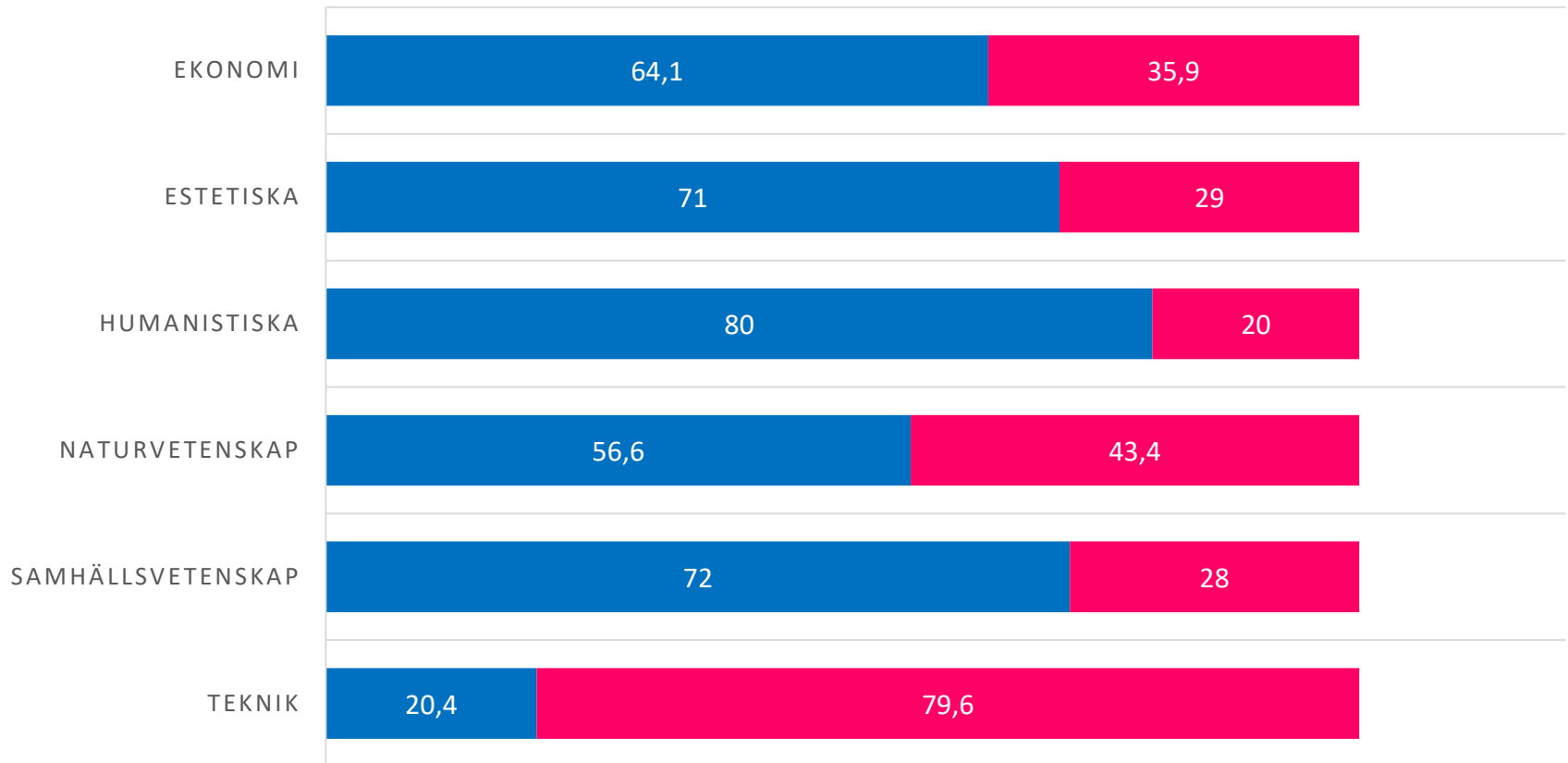

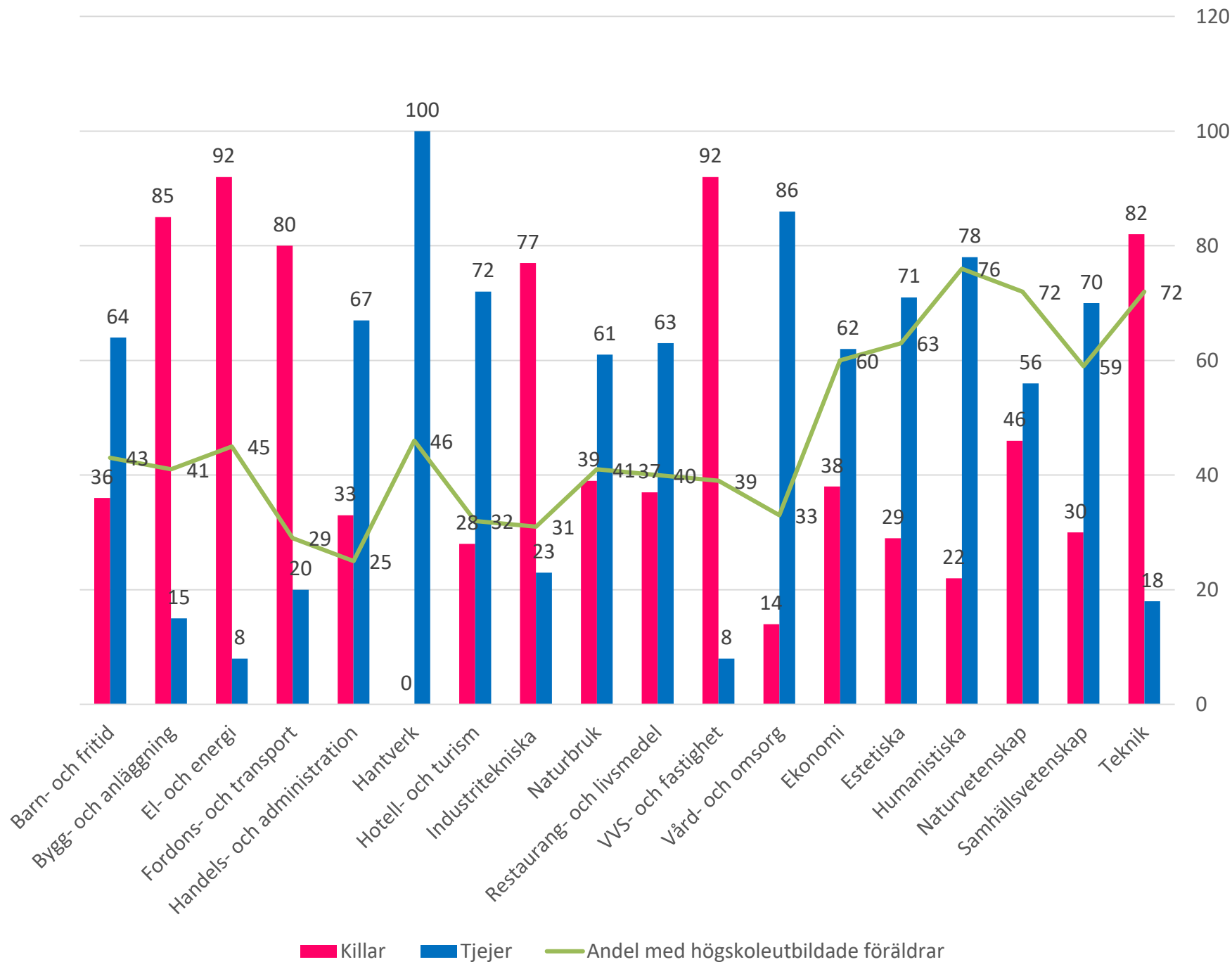
Programmen Handel och administration, VVS och fastighet samt riksrekryterande finns inte med pga. färre än fem personer av underrepresenterat kön.

Examinerade från högskoleförberedande program i Norrbotten läsåret 2016

■ Tjejer ■ Killar

- Ett av 19 gymnasieprogram har en jämn könsfördelning
  - 7 program, samtliga yrkesförberedande är starkt könssegregerade.
- Föräldrar till elever som läser på studieförberedande gymnasieprogram är i betydligt högre grad själva högskole/universitetsutbildade.

GÅ DIN EGEN VÄG!

Att följa normen ger fördelar.

Att bryta mot normen leder ofta till ifrågasättande och kritik.

De som väljer enligt normen och väljer traditionellt kan paradoxalt nog ses som självständiga och "fria" i sitt val.

GÅ DIN EGEN VÄG!

Många elever hävdar att det "egna intresset" styr studievallet och vill inte kännas vid att studievallet eller yrkesvalet påverkas av könsstereotypa föreställningar.

(Sandell, 2007)

GÅ DIN EGEN VÄG!

Normkritik är ett verktyg för att synliggöra normer och makt. Med normkritik problematiseras normer istället för den som avviker.

Normer ger upphov till diskriminerande strukturer, med normkritik kan det förändras.

“ Hur utmanar jag och bryter
könsstereotypa val eller
handlingar? Hur utmanar jag
mina egna och elevernas
föreställningar om kön, klass,
yrken och arbetsliv? ”

Exempel 1: Amina

- ▶ *Amina står inför sitt gymnasieval. Amina bor i en förort till Stockholm och har ingen studietradition hemifrån och det har varit kämpigt i flera ämnen senaste året. Hennes bästa kompisar ska välja Barn och fritid och Hantverk. På fritiden tycker Amina om handboll, att spela dataspel och rita. Hennes mamma jobbar inom vården och pappa har egen butik. Studie- och yrkesvägledaren Åsa har förstått att Amina nog haft det jobbigt och råder henne att välja något ”hon klarar av”.*

Exempel 2: Jesper

- ▶ *Jesper går i 9:an, har bra betyg och många fritidsintressen. Ett av hans stora intressen är hockey och han tillhör de bästa i sitt lag. Han har många kompisar och de flesta funderar på natur, teknik eller samhälle, men Jesper är tveksam. I ett samtal med sin lärare säger han att gillar att arbeta praktiskt där man ser direkta resultat och att han tycker om att prata och vill arbeta med människor. Läraren tycker att samhälls skulle kunna vara något, då kan han plugga vidare på högskolan sen, hinner med hockeyn och så får han ju sällskap av många kompisar också.*

Identifiera normer

Vilka normer finns i sammanhanget?

Vilka förgivet taganden har Amina respektive Jesper gjort, vad är ”självklart” för den här eleven gällande deras framtid, som inte nödvändigtvis stämmer?

Vilka normer och föreställningar har studie- och yrkesvägledaren, läraren, du själv? Vilka tankar får jag utifrån beskrivningen?

Skulle jag bemöta dem på samma sätt om rollerna var omvända?

ÄR DET BARA KILLAR SOM JOBBAR?

Om du tittar på emojisarna i din mobil kan du se att emojisarna som ska föreställa kvinnor porträtteras annorlunda än de som ska föreställa män. Emojisarna som ska föreställa kvinnor sminkar sig och fixar håret medan de som ska föreställa män ofta har ett yrke, till exempel läkare eller polis.

(I iOS 10 som kom i september 2016 kom nya mer jämställda emojis. I den nya skaran finns tjejer som jobbar, hbtq-flaggan och familjer med ensamstående föräldrar. Hurra!)

Diskutera

- Vad tror du att detta beror på?
- Om du var en emoji, hur skulle du då vilja avporträtteras?

GÅ DIN EGEN VÄG!

Material inom informationsatsningen:

Jämställdhetsanalysen, populärbroschyren Gå din egen väg!, en verktygslåda med samtalskort för skolan, en [Facebooksida](#) samt [hemsidan](#) där allt material finns.

GÅ DIN EGEN VÄG!

Tack för mig!

Kontaktuppgifter:

Malin Stenman, Länsstyrelsen i Norrbottens län

010 – 22 55 295

malin.stenman@lansstyrelsen.se